

poëtiatis

poëties

een dichtbundel

r.f. boelhouwer

poëties

Inhoud en omslag door R.F. Boelhouwer

ISBN 9789465010687

© R.F. Boelhouwer 2024

Poëzie, zo zeggen *ze* (de immer illustere “*ze*”), verkoopt niet echt.

Goed, iedereen die mij kent zal het weinig karakteristiek van me vinden om een betoog te houden over verdienmodellen en kapitaal — de genen van een miljonair schuilen niet in mij, noch ben ik erg gecharmeerd door de radertjes van het kapitalisme. Toch is dat een belangrijk punt; poëzie, zo zeggen *ze*, verkoopt niet echt. Deze bundel zal mij niet de middelen geven om een groot Wassenaars landhuis te kopen, of met een dikke auto onder mijn luie literaire reet door de Franse Riviera te racen. Ik zal mijn studieschuld niet kunnen afbetalen met een lummelig dichtbundeltje van honderd pagina’s. Ik ben blij dat ik (nog) geen kinderen heb die zo nodig gevoed moeten worden. En als mensen mij vragen of dat nou een beetje verdient, boekjes schrijven en zelf uitgeven, hoop ik dat een lachje als antwoord voldoet. Ironisch genoeg moet ik als schrijver toegeven dat je zonder woorden soms het meeste kan zeggen.

Maar waar zeur ik dan over? Is het al niet een privilege dat ik in een lege trein een vluchtig gedichtje kan optekenen zonder de onzekerheid of mijn huis vanavond nog wel overeind staat? Is het al niet een luxe dat ik op een zonnige aprilmiddag met een boekje onder de arm naar een botanische tuin kan vertrekken, om daar enkel gestoord te worden door het geluid van de voetbalclub die juist *nu* een spannende wedstrijd moet houden? Ben ik niet enorm bevoorrecht dat ik überhaupt

aan poëzie kan denken, en niet aan of ik de volgende zonsopgang zonder lood in mijn lichaam mag meemaken?

Wie weet voor hoe lang nog. Het siert mij niet om een pessimist te zijn — noch om blind te blijven voor de bommen en kogels die elders door de hemel vliegen, als pollen en sneeuw. Misschien is dat van alle tijden, denken dat de wereld zal vergaan. Ik ben vast niet anders dan de middeleeuwse dorpsgek die iedere woensdag weer ratelde over het zogenaamde einde der tijden. Hoe kunnen tijden ooit eindigen? Gaat de tijd niet door, ook als wij onszelf aan diggelen schieten? Als een uur verstrijkt en geen mens is nog in leven om het waar te nemen, gaat het dan werkelijk voorbij?

Wat is het nut om in zo'n wereld nog te dichten? Zijn er geen belangrijkere dingen te zeggen? Moet ik misschien niet, als een echte westerse witte man, zoveel mogelijk welvaart vergaren in de tijd die we nog op aarde hebben? Ik word er niet rijker op, hoeveel versregels ik ook krabbel. Maar goed, daar gaat poëzie dan ook niet om. Zelfs als niemand mijn gedichtjes leest, heb ik ze tenminste geschreven. Zelfs als niemand me hoort, heb ik tenminste iets gezegd. En dat moet ook tellen, toch?

En als we onszelf en elkaar zo graag willen vernietigen, dan wil ik in het aangezicht van een paddenstoelwolk graag Shakespeare citeren. Sonnet 81, leest u even mee:

Your monument shall be my gentle verse

Which eyes not yet created shall o'er-read;

And tongues to be your being shall rehearse

When all the breathers of this world are dead;

You still shall live — such virtue hath my pen —

Where breath most breathes, even in the mouths of men.

Waar Shakespeare over praat? Natuurlijk, de liefde, zo kennen we de Bard, en zeker, hij kleedt het allemaal weer kunstig aan. Maar waar Shakespeare

bovenal over praat — en bovendien gelijk in had — is de eeuwigheid van het woord. Mocht ik er niet meer zijn, dan is alles wat ik geschreven heb nog altijd hier. 400 jaar na Willy's dood ploeteren we nog altijd door zijn oeuvre heen. Shakespeare was de ware tijdreiziger: wat toen gezegd werd, wordt 400 jaar later niet alleen gehoord, maar ook ter harte genomen. En dat waar dan ook ter wereld. Dichters laten zich niet binden door tijd en ruimte — we zijn altijd overal.

Maar als we onszelf en elkaar naar de gallemiezen bombarderen, wie zal er dan nog zijn om onze gedichtjes te lezen? Godzijdank, denken gestreste studenten Engelse taal en literatuur; mocht de bom vallen, hoef ik eindelijk niet meer Shakespeare te interpreteren. Zelfs dan heeft Shakespeare het niet voor niets gezegd: hij heeft het tenminste gezegd, en dat is al heel wat waard.

Ik verwacht niet dat één of ander buitenaards volk over miljoenen jaren een expeditie naar de planeet aarde organiseert, en daar toevallig op mijn dichtbundeltje stuit. Laat staan dat ze zullen begrijpen wat er staat. Maar ik heb het tenminste gezegd, ook als niemand het ooit meer leest. Ik wil mezelf niet vergelijken met Shakespeare (dat mogen anderen doen), maar dat hebben Willy en ik gemeen: een ongestoord optimisme dat onze compulsieve woordenwaterval toch nog nut heeft.

Maar wat vooral nuttig is, is de magie van het woord. Ja, dames en heren, ik ben zowel dichter als tovenaar. Elke dichter is een magiër; elk gedicht een toverspreuk. Dichters weten niet wat lelijkheid is — noch is iets ooit betekenisloos. Dichters betoveren de wereld — of proberen het tenminste — en vinden in die goedgehartige queeste de magie die al in elke steen, elke wolk, elk grassprietje, zelfs het ingedeukte blikje op straat, en zelfs de stomende hondendrol op de stoep, verborgen zit. Dichters dichten niet om de wereld mooi te maken — dichters dichten omdat de wereld al mooi is. En lang leve de interpretatieve aard van schoonheid. “Mooi” kan van alles betekenen, en daarom zal je geen idee hebben wat ik nou precies bedoel wanneer ik zeg dat het *mooi* is om hier op aarde te zijn.

Ik ratel weer. Ik laat me weer meevoeren. Wat ik wil zeggen is dat poëzie geen vetpot is. Je verdient niet de miljoenen die wapenhandelaren in hun broekzakken mogen proppen. Je zal niet het salaris van een oorlogshongerige wereldleider op je bankrekening zien. Dat betekent niet dat het niet nuttig is. Met poëzie, zij het lezen of schrijven, betoveren we de wereld een beetje. In ieder mens, dier, object, stuk land, wat dan ook, zit de geheime magie die alles met elkaar verbindt, en die alles bovendien uitzonderlijk *mooi* maakt.

En als je weet dat de dingen om je heen mooi en magisch zijn, zou je ze dan kunnen doden?

zonet

zonet, in kosmische klanken, in teloorgegaan gehoor

beving mijn blaam de ijdele zegen van een dwalend engelenkoor
en terwijl buiten mijn raam de duisternis ondiep woelde
belachte ik het sterfloos stromen van wat de veulens voelden

en zonet, toen de maan verdween in fosforstralen
belachte zacht mijn droomverspilling, belachte zacht mijn dwalen
en krijste ijs kapot, verbrak tienduizend ramen
vervloekte stilte, weemoed, toorn en namen

en zonet, met mijn stappen door de dode straten
een klop die echoot in beton, in beton tot leven
bleek toen zelfs mijn hart me te verlaten
dat zelfs een engel mij nog kon vergeven

en toen, als 't drogen van een linnen doek
was ik hier en daar, toen en ooit, gevonden en toch zoek

zonet II — en dus..

twee van de tanden die ik had zijn grijs en geel,

en bovenal verbruind als bernisser plassen

en de dingen die roeren roeren dan teveel

en bezinken mij tot tweeder klasse

en in dromen die we niet lang dromen konden,

bleven we uitgewassen en verveeld,

want in ongebeurd gebluste zonden,

waren wij al snel verdeeld

zoals de bloem bij breuk van dag verzucht,

en zich in 't vroege jaar ontpopt

zo ben jij opgegaan in lucht —

heb jij je luchteloos verstopt

geklop, dat nog altijd door mijn aderen raast,

houdt mij nu versteend, verstomd, vervloekt, verbaasd

Ondersteboven

ondersteboven

Alles onderste
 boven

onderste onderste onderste

BOVEN

ondersteboven is het kippengaas
 in weemoedsweer

ondersteboven is de tinteltong
 in mijn achterlijke
 mond

ondersteboven glijden kind'ren
 van de glijbaan

ondersteboven ben ik vergezocht

(verder dan het lenteweer)

Ondersteboven ruik ik pas de
rottende renvrees
Ondersteboven ben ik
zijwaarts en vlieg
Ondersteboven ben ik
vierkant en rond
Ondersteboven kom ik ooit
wel weer terug